

1- Türkçe eğitimi açısından Eğitim Bilişim Ağı (EBA)

Atilla DİLEKÇİ¹

APA: Dilekçi, A. (2021). Türkçe eğitimi açısından Eğitim Bilişim Ağı (EBA). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 1-17. DOI: 10.29000/rumelide.1032354.

Öz

Araştırmada Eğitim Bilişim Ağının (EBA) Türkçe dersi açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bunun için çalışma karma araştırma yöntemlerinden yakınsayan paralel desene göre yürütölmüştür. Nicel bölüm tarama çalışmasına, nitel bölüm durum çalışmasına göre gerçekleştirilmiştir. İki paralel veri toplama aracı olan anket ve görüşme formu 61 Türkçe öğretmenine uygulanmıştır. Elde edilen veriler öğretmenlerin EBA'ya erişim yolları, EBA kullanım amaçları, sıklıkları ve yeterlikleri temaları altında karřılařtırılmalđ incelenmiştir. Bununla ilişkili öğretmen görüşleri analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmenlerinin EBA'yı okulda ve evde oldukça sık kullandıkları belirlenmiştir. Türkçe öğretmenlerinin çoğu EBA'yı kullanmada yeterli, yarısına yakını kısmen yeterli, az bir kısmı da yetersizdir. Kısmen yeterli ve kendini yetersiz gören öğretmenlerin EBA'da hiç içerik paylaşmadığı ve öğrencilerle bu ağ üzerinden bir çalışma yapmadığı görölmüştür. Öğretmenler, EBA'nın içerik ve hizmetlerinin Türkçe dersi amaç ve kazanımlarına ulaşmada tam olarak yeterli olmadığı değerlendirmesinde bulunmuştur. Türkçe öğretmenleri; EBA'yı daha çok konuları tekrar etmek ve pekiştirmek, öğretim materyali ve doküman ihtiyacını karşılamak, öğrencilere ödev vermek amacıyla kullanmaktadır. Öğretmenlere göre EBA'daki dil becerileri, ölçme ve değerlendirme, dil bilgisi ile ilgili kaynak, içerik sayısı ve çeşitliliği sınırlıdır. İçerik üreten alan öğretmenlerinden oluşan Ar-Ge ekiplerinin kurulması EBA'nın istenilen başarıya ulaşmasını sağlayacaktır. Ayrıca EBA'nın kullanımı üzerine öğretmenlere eğitimler verilmesi sistemin etkin kullanımını artıracaktır.

Anahtar kelimeler: Eğitim Bilişim Ağı (EBA), Türkçe eğitimi, Türkçe öğretmenleri

Educational information network (EBA) in terms of Turkish education

Abstract

In the research, it is aimed to evaluate the Educational Information Network (EBA) in terms of Turkish lesson. For this, the study was carried out according to the parallel design converging from mixed research methods. The quantitative part was carried out according to the survey study, the qualitative part was carried out according to the case study. Questionnaire and interview form, which are two parallel data collection tools, were applied to 61 Turkish teachers. The data obtained, the ways of accessing EBA, the purposes and frequency of using EBA, the data on EBA usage qualifications were revealed, and the variables were examined comparatively. Teachers' opinions related to this were analyzed. As a result of the research, it was determined that Turkish teachers use EBA quite frequently at school and at home. Most of the Turkish teachers are competent in using EBA, nearly half of them are partially sufficient, and a few are insufficient. It has been observed that teachers who see themselves as partially sufficient and inadequate do not share any content on EBA and do not work with students over this network. The teachers evaluated that the content and services of EBA are not fully sufficient to reach the objectives and achievements of the Turkish course. Turkish

¹ Dr., Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü, (Bolu, Türkiye), dilekciatilla@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5393-9570 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 09.09.2021-kabul tarihi: 20.10.2021; DOI: 10.29000/rumelide.1032354]

teachers; EBA is mostly used to repeat and reinforce the subjects, to meet the needs of teaching materials and documents, and to give homework to students. According to the teachers, the number and variety of language skills, measurement and evaluation, resources, and content related to grammar are limited. Establishment of R&D teams consisting of field teachers who produce content will enable EBA to achieve the desired success. In addition, training teachers on the use of EBA will increase the effective use of the system.

Keywords: Education Information Network (EBA), Turkish education, Turkish teachers

Giriş

Son yıllarda teknolojide yaşanan gelişmeler, birçok alanda dijital yenilikler gerçekleştirmiştir. İnternet ve bilgisayar teknolojisinin yaygınlaşmasına koşut eğitim ve öğretim faaliyetlerinde de bu iki yenilik kullanılmaya başlanmıştır. Okulların bu gelişmelerden yararlanması, zaman ve mekândan bağımsız olarak öğretimin mümkün olması için Milli Eğitim Bakanlığı FATİH Projesi kapsamında Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'nı kurmuştur.

Dijital öğrenme platformu EBA öğretmen ve öğrenciyi buluşturan bilişim ortamı olarak tasarlanmıştır. Bu ağ öğretmenlere ve öğrencilere içerik desteği sağlamaktadır. EBA; okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lisede eğitim gören öğrencilere yardımcı 1600'den fazla ders ve 20 binin üzerinde içerik sunmaktadır. Bu içeriklerde videolar, belgeseller, animasyonlar ile ilgili çeşitli öğretim materyalleri yer almaktadır. Öğretmenlerin sınavlar yapabilmesine imkân vermektedir.

EBA, dil öğrenme portalı mevcuttur. Bu portale Türkçe ders kitapları, sözlükler, hikâye kitapları, dört temel dil becerisi etkinlikleri, Türkçe ders anlatımları, Türkçe dersi sınavları konmuştur. Bu portal aracılığıyla öğrencilerin Türkçe öğrenme eksiklerini tamamlaması, konuları tekrar etmesi ve iletişim becerisini geliştirmesi hedeflenmektedir. Sınıf arkadaşlarıyla bir sosyal paylaşım alanı olarak sanal sınıf üzerinden paylaşımlarda bulunmasına imkân vermektedir. Sınıf dışında da öğrenciler arasındaki iletişim ve etkileşimi mümkün kılması olumlu sınıf iklimi oluşmasını kolaylaştırmaktadır.

EBA, bilgi teknolojileri üzerinden öğrenme fırsatı sağlamaktadır. Nitekim 21. yüzyıl insanının bilgi, medya ve teknolojilerini kullanabilmesi beklenmektedir. Ayrıca yeni nesil öğrenci kuşağı teknolojik aygıtlar aracılığıyla öğrenmeyi tercih etmektedir (Dilekçi, 2021). EBA ile öğretmenler, dijital öğrenci kuşağının ilgisini çeken ortamlar üzerinden iletişime geçebilmektedir. Aynı zamanda ağda kişiselleştirilmiş öğrenme ortamı ve kişiye göre özelleştirilmiş sayfa yer almaktadır. Öğrenciler çalışma takviminden görevlerini takip edebilmektedir. Öğretmenlerin öğrencileri kontrol edebileceği bir sistem tasarlanmıştır. Ayrıca sistem oyunlaştırma ile puan ve arma kazanarak öğrenciler için ilgi çekici olabilmektedir.

Bütün öğrencilerin bu platformu kullanılabilmesi için “Eğitimde Fırsat Adaleti” sloganıyla tüm öğrencilere EBA içeriklerine aylık 3 GB'a kadar ücretsiz erişim hakkı verilmiştir. 18 milyondan fazla öğrencinin farklı sosyo-ekonomik gruplardan, bazılarının dezavantajlı çevrelerden geldiği düşünülürse bu fırsat oldukça önemlidir. Okulda tam öğrenemediği dersleri evde tekrar etmesi ya da öğrendiği bilgileri pekiştirmesi öğrenmenin tam oluşmasını ve kalıcılığı sağlayacaktır. Ücretsiz internet erişimi sadece bu eğitim platformuna açıktır. Böylece sunulan imkânın eğitim için kullanımı amaçlanmıştır.

Salgınla birlikte okulların tam açılmadığı dönemlerde EBA güncellenerek uzaktan ders yapılabilecek bir ortam oluşturulmuştur. Bu yeniliğin sınırlı alt yapısı nedeniyle çevrim içi ders yapmada zaman

zaman sorunlar yaşanmıştır (Özgül, Ceran ve Yıldız, 2020). Yine de EBA'nın çeşitli durumlarda gelişmeye açık olması eğitimin sürekliliğini sağlamaya yardımcı olmaktadır.

Araştırmanın amacı

Alanyazında EBA'nın incelenmesi (Aktay ve Keskin, 2016; Eryılmaz ve Uluyol, 2015), öğrencilerin ve öğretmenlerin EBA kullanım düzeyleri (Alabay, 2015; Güvendi, 2014; Türker ve Güven, 2016) ve EBA'ya yönelik görüşleri (Kurtdele Fidan, Erbasan ve Kolsuz, 2016; Timur, Yılmaz ve İşseven, 2017; Tutar, 2015; Türker ve Güven, 2016; Tüysüz ve Çümen, 2016) ile ilgili araştırmalar mevcuttur. Ayrıca bir ders özelinde EBA'nın değerlendirilmesine yönelik araştırmalar da yapılmıştır (Karasu, 2018; Öner, 2017; Taşkıran, 2017). Maden ve Önal (2018), EBA'daki Türkçe dersi ile ilgili içerikleri değerlendirmiş ve Tanrıku, (2017) da içeriklerin dil becerileri için yeterliliğini araştırmıştır. Can ve Topçuoğlu Ünal (2018) EBA'nın öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumuna etkisini incelemiştir. Türkçe dersi açısından da EBA'nın değerlendirilmesi ve öneriler doğrultusunda geliştirilmesi oldukça önemlidir. Öğrenciler için EBA cazip midir? Öğrencilerin ilgisini çekecek içerikler var mıdır? Öğretmenler derslerde EBA'dan ne kadar ve nasıl yararlanmaktadır? Öğretmenler açısından ders sürecinde EBA'nın kullanımını arttırmak için neler yapılabilir? gibi soruların araştırılması önemlidir. Ulaşılan sonuçlardan hareketle EBA'nın daha işlevsel ve kullanışlı tasarlanması amaçlanmıştır.

Araştırmanın problem cümlesi

Türkçe öğretmenleri EBA'yı nasıl değerlendirmektedir?

Alt problemler

1. Türkçe öğretmenleri EBA'ya hangi araçlar ile erişim sağlamaktadır?
2. Türkçe öğretmenleri EBA'yı ne sıklıkta kullanmaktadır?
3. Türkçe öğretmenleri EBA'yı en çok hangi ortamlarda kullanmaktadır?
4. Türkçe öğretmenlerinin EBA kullanım yeterlikleri ne düzeydedir?
5. Türkçe öğretmenleri EBA'da içerik paylaşımı yapmakta mıdır?
6. Türkçe öğretmenleri Türkçe dersi açısından EBA'nın yeterliği hakkında ne düşünmektedirler?
7. Türkçe öğretmenlerinin EBA'yı kullanım amaçları nelerdir?
8. Türkçe öğretmenlerine göre EBA'nın derslere katkısı nelerdir?
9. Türkçe öğretmenleri EBA'nın içeriklerini dil becerileri açısından nasıl değerlendirmektedir?
10. Türkçe öğretmenlerinin EBA'nın geliştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

Araştırmanın yöntemi

Araştırma nicel ve nitel araştırma süreçlerini içeren karma yöntem modellerinden yakınsayan paralel desene göre tasarlanmıştır. Bu desende nicel ve nitel veriler birlikte toplanır ve analiz edilir. Elde edilen bu iki veri seti karşılaştırılarak sonuçlar değerlendirilir (Creswell ve Creswell, 2018). Araştırmanın nicel süreci tarama yöntemine, nitel süreci ise durum çalışmasına uygun olarak yürütülmüştür.

Tarama sürecinde grupla ilgili belli özellikler hakkında bilgi toplanır. Çeşitli değişkenlerle ilgili farklılıklar ortaya konur (Karasar, 2012). Araştırmada öğretmenlerin EBA'ya erişim yolları, EBA kullanım amaçları, sıklıkları ve yeterlikleri ile ilgili veriler ortaya konarak değişkenler karşılaştırmalı incelenmiştir.

Durum çalışması sürecinde nicel verilerin derinlemesine anlaşılması için nicel veri aracı paralelinde oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu soruları katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcıların deneyimlerinden hareketle sorulara verdikleri cevaplar konuya ilişkin algıların ortaya konmasına imkân verir (Gillham, 2000). Böylece durum çalışmaları, anlaşılmaya ve açıklanmaya çalışılan durumlara yönelik ileriye dönük yapılacak uygulamalara yön verir (Merriam, 1990). Araştırmada, Türkçe öğretmenlerinin EBA'ya yönelik görüşleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin EBA değerlendirmeleri sonucunda bu platforma yönelik düşünceleri ve önerileri ortaya konmuştur.

Çalışma grubu

2021-2022 eğitim-öğretim yılında ortaokullarda görev yapan 61 Türkçe öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Öğretmenler, çalışma grubuna amaçsal örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Uygun örnekleme yönteminde, kolayca uygulama yapılabilecek, ulaşılabilir yanıtlayıcılardan yararlanır. Bunun için Bolu ilindeki ortaokullarda görev yapan Türkçe öğretmenleriyle çalışma yürütülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet ve hizmet yılına göre dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma grubundaki Türkçe öğretmenlerine ilişkin bilgiler

Kişisel Bilgiler	f	%	
Cinsiyet	Kadın	26	42,6
	Erkek	35	57,4
Hizmet yılı	0-5 yıl	11	18
	6-10 yıl	17	27,9
	11-15 yıl	17	27,9
	16-20 yıl	8	13,1
	21-25 yıl	3	4,9
	26-30 yıl	2	3,3
	30 yıl ve üzeri	3	4,9

Araştırma katılımcısı Türkçe öğretmenlerinin 35'i erkek, 26'sı kadındır. Mesleki hizmet yılı olarak öğretmenlerin 11'i 0-5 yıl, 17'si 6-10 yıl, 17'si 11-15 yıl, 8'i 16-20 yıl, 3'ü 21-25 yıl, 2'si 26-30 yıl, 3'ü 30 yıl ve üzeri hizmet yılına sahiptir.

Veri toplama aracı

Araştırmanın modeline uygun olarak nicel veriler anket; nitel veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. İki tür veri toplama aracının kullanılmasındaki amaç üzerinde çalışılan durumun tam olarak ortaya konmasıdır (Creswell ve Creswell, 2018).

Anket araştırmacı tarafından alanyazın taranarak oluşturulmuştur. Üç alan uzmanın görüşleri doğrultusunda EBA ile ilgili yedi maddeden oluşan ankete son hâli verilmiştir. Bu anket ile öğretmenlerin EBA'ya hangi araçlar ile erişim sağladıkları, EBA'yı kullanım amaçları, en çok hangi ortamlarda kullandıkları, ne sıklıkta kullandıkları, kullanım yeterlikleri, EBA'da içerik paylaşım durumları ve EBA'nın yeterliliği ile ilişkili değişkenler hakkında bilgiler toplanmıştır.

Görüşme formu üç açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Sorular anketteki maddelerle ilişkili hazırlanmıştır. Görüşme formu ile öğretmenlerden EBA'nın Türkçe dersine ve dil becerilerine katkısına yönelik görüşleri ve EBA'nın geliştirilmesi için önerileri toplanmıştır. Bunlar ankette elde edilen verilerin anlaşılması ve derinlemesine yorumlanmasını sağlamıştır.

Veri toplama süreci

Salgın şartlarındaki riskler dikkate alınarak anket ve görüşme formu elektronik ortamda uygulanmıştır. Öncelikle anket ve görüşme formu Google Forms'a yüklenmiş ve öğretmenlere doldurmaları üzere gönderilmiştir. Bu şekilde veriler toplanmıştır.

Verilerin incelenmesi

Araştırma verileri yakınsayan paralel karma desene uygun olarak nicel ve nitel veri setleri birleştirilmiştir. Nicel ve nitel veriler birlikte değerlendirilerek analiz edilmiştir. Araştırmada 61 öğretmenden anket ile elde edilen nicel veriler betimsel istatistik kullanılarak analiz edilmiştir. Frekans ve yüzde analizleri hesaplanmış, tablolar hâlinde gösterilmiştir. Bu dağılımlara bakılarak göstergeler yorumlanmıştır.

Görüşme formundan toplanan nitel verilerin içerik analizi yapılmıştır. EBA'nın Türkçe dersine katkısı ile ilgili soruya 32, EBA'nın dil becerilerinin gelişimine katkısı ile ilgili soruya 30 ve EBA'nın geliştirilmesi için öneriler ile ilgili soruya 34 öğretmen cevap vermiştir. Öğretmen görüşleri incelenerek temalara ve alt temalara ayrılmış ve yorumlanmıştır. Temaların altında ilgili öğretmen görüşlerinden kesitler sunulmuştur. Böylece EBA ile ilgili öğretmen görüşleri ortaya konmuştur.

Nitel çalışmalarda geçerliğin sağlanması için verilerin ayrıntılı raporlanması ve sonuca ulaşma süreçlerinin açıklanması önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bunu sağlamak için araştırma süreçleri ayrıntılı olarak raporlaştırılmıştır.

Araştırmada güvenirliliği sağlamak için araştırmacı verileri tekrar tekrar değerlendirmiştir. Farklı zamanlarda yapılan kategorilendirmelerin benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Bu uyumlu kodlama sonucunda veriler bulgu olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

1. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'ya erişim için kullandıkları araçlarla ilgili soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. EBA'ya erişim araçları

EBA'ya Erişim İçin Kullanılan Araçlar	f	%
Telefon	52	85,2
Bilgisayar	46	75,4
Etkileşimli tahta	29	47,5
Tablet	5	8,2

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin 52'si telefon, 46'sı bilgisayar, 29'u etkileşimli tahta ve 5'i tablet cihazı üzerinden EBA'ya erişim sağlamaktadır.

2. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'yı haftada kaç gün kullandıkları ve günde kaç saat kullandıkları ile ilgili sorulara verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin EBA'ya haftalık giriş durumları

Haftalık Kullanım Durumları	f	%
1 gün	5	8,2
2 gün	9	14,8
3 gün	20	32,8
4 gün ve üzeri	25	41
Hiç girmiyorum	2	3,3

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin 5'i 1 gün, 9'u 2 gün, 20'si 3 gün ve 25'i 4 gün ve üzeri EBA'ya giriş yapmaktadır. 2 öğretmenin ise EBA'ya hiç giriş yapmadığı belirlenmiştir.

Türkçe öğretmenlerinin EBA'yı günde kaç saat kullandıklarına ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin EBA'yı günlük kullanım süreleri

Günlük Kullanım Süreleri	f	%
1 saat	31	50,8
2 saat	17	27,9
3 saat	6	9,8
4 saat ve üzeri	3	4,9
Hiç kullanmıyorum	4	6,6

Gün içerisinde Türkçe öğretmenlerinin 31'i 1 saat, 17'si 2 saat, 6'sı 3 saat, 3'ü 4 saat ve üzeri EBA'yı kullandığı belirlenmiştir. 3 öğretmenin ise gün içerisinde EBA'yı hiç kullanmadığı belirlenmiştir.

3. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'ya hangi ortamlardan bağlandıklarıyla ilgili soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. EBA'ya bağlanma ortamları

Bağlanma Ortamları	f	%
Ev	32	52,5
Okul	29	47,5

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin 32'si evden, 29'u okuldan EBA'ya bağlandığı belirlenmiştir.

4. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'yı kullanmadaki yeterlikleri ile ilgili soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Türkçe öğretmenlerinin EBA kullanım yeterlikleri

EBA Kullanım Yeterlikleri	f	%
Yeterli	34	55,7
Yetersiz	5	8,2
Kısmen yeterli	22	36,1

Türkçe öğretmenlerinin 34'ü EBA'yı kullanmada yeterli, 5'i yetersiz, 22'si kısmen yeterli olduğu belirlenmiştir.

5. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'da paylaşım yapıp yapmadıklarıyla ilgili soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin EBA'da paylaşım yapma durumları

İçerik Paylaşma	f	%
Evet	35	57,4
Hayır	26	42,6

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin 35'si EBA'da paylaşım yaptıkları, 26'sı EBA'da herhangi bir paylaşım yapmadıkları belirlenmiştir.

6. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'nın Türkçe dersi açısından yeterliliği ile ilgili soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. EBA'nın Türkçe dersi açısından yeterliliği

EBA'nın Yeterliliği	f	%
Yeterli	13	21,3
Yetersiz	9	14,8
Kısmen yeterli	37	60,7
Bilgin yok	2	3,3

EBA'nın Türkçe dersi açısından değerlendirilmesi sonucunda öğretmenlerin 13'ü yeterli, 9'u yetersiz, 37'sinin kısmen yeterli olduğu belirlenmiştir. 2 öğretmenin EBA'nın içerik hizmetleri ile ilgili bilgisinin olmadığı belirlenmiştir.

7. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'yı kullanım amaçları ile ilgili soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Türkçe öğretmenlerinin EBA kullanım amaçları

EBA Kullanım Amaçları	f	%
Konuları pekiştirmesi	47	77
Materyal ve doküman ihtiyacını karşılaması	41	67,3
Öğrencilere ödev verebilme imkânı vermesi	33	54,1
Öğrenci katılımını sağlaması	32	52,5
Dersi somutlaştırması	26	42,6
Etkinlik temelli olması	26	42,6
Animasyonlar ve eğlenceli videolar içermesi	18	29,5
Farklı kaynaklara erişim sağlaması	16	26,2
Eğitici oyunlar içermesi	11	18
Sanal sınıf imkânı sunması	8	13,1
Kullanmıyorum	3	4,9

Türkçe öğretmenleri EBA'yı kullanım amaçları arasında; 47'si konuları pekiştirmesi, 41'i materyal ve doküman ihtiyacını karşılaması, 33'ü öğrencilere ödev verebilme imkânı vermesi, 32'si öğrenci katılımını sağlaması, 26'sı dersi somutlaştırması, 26'sı etkinlik temelli olması, 18'i animasyonlar ve eğlenceli videolar içermesi, 16'sı farklı kaynaklara erişim sağlaması, 11'i eğitici oyunlar içermesi ve 8'i sanal sınıf imkânı sunması belirtmiştir. 3 öğretmen EBA'yı kullanmadığını belirtmiştir.

8. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA'nın Türkçe dersine katkısına yönelik görüşlerinden yararlanılmıştır. Ulaşılan bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. EBA'nın Türkçe dersine katkısı

Tema	EBA'nın Derse Katkısı	Katılımcılar	f	N	%
Öğretimi destekleyici	1. Derse çeşitlilik getirip öğrenmeyi zenginleştiriyor.	3, 5, 11, 12, 15, 22, 24, 25	8	32	25
	2. Konu tekrarı ve konuyu pekiştirmek için faydalı.	5, 6, 11, 14, 18, 21, 26	7	32	22
	3. Derslerin daha verimli işlenmesini sağlıyor.	1, 10, 11, 20, 19, 22, 25	7	32	22
	4. Destekleyici materyal sunuyor.	9, 10, 17, 20, 18, 26	6	32	19
	5. Öğrenci etkileşimini ve etkin katılımını destekliyor.	1, 21, 25, 27	4	32	12
	6. Test ve alıştırmalar açısından alternatif sunuyor.	8, 14, 16	3	32	9
	7. Dersin işlenmesinde kolaylık sağlıyor.	2, 13, 30	3	32	9
	8. Derslerin daha eğlenceli olmasına yardımcı oluyor.	4, 16	2	32	6
	9. Uzaktan eğitime imkân veriyor.	6, 7	2	32	6
	10. Öğrenciyi kontrol etmede kolaylık sağlıyor.	9	1	32	3
Öğretime katkısı az ya da yok	1. Derse katkısı az ve geliştirilmeli.	28, 29	2	32	6
	2. Derse katkısı yok.	23	1	32	3

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin EBA'nın Türkçe dersine katkısına yönelik görüşleri 2 ana temada toplanmıştır. 2 ana temanın öğretimi destekleyici ve öğretime katkısı az ya da yok şeklinde ifade edilebileceği görülmektedir.

Öğretimi destekleyici

Uygulamaya katılan 29 öğretmen, “*Farklı içerikler sunması açısından gayet faydalı (K1), Dersi daha verimli hale getiriyor (K2), Derslerin daha verimli ve etkileşim içinde geçmesini sağlıyor (K3), Ders uygulaması açısından kolaylık sağlıyor (K4), Çeşitlilik (K5), Derslerin daha eğlenceli kullanılmasına yardımcı olmaktadır (K6), Derslerde tekrar sağlıyor ve farklı bir kaynaktır (K7), Uzaktan eğitimde konu pekiştirmek için kullanıyorum (K8), Uzaktan eğitim için güzel bir uygulama olduğunu düşünüyorum (K9), Test ve kazanım testler açısından güzel (K10), Destekleme ve kontrol mekanizması olarak yardımcı (K11), Görsel kaynaklarla ders anlatımı ve anlamının kolay olması açısından katkı sağlamaktadır (K12), Pekiştirme ve dikkat çekme konusunda derste etkili olmakta (K13), Dersimizin zenginleşmesini sağlamakta (K14), Pratikleşme sağlamaktadır (K15), Konu tekrarı ve alıştırmalar yapmama imkân sağlıyor (K16), Dersin sıkıcı geçmesini engellemesi ve ölçme değerlendirme açısından katkısı vardır (K18), Destekleyici materyal (K19), EBA dersin materyal anlamıyla çeşitliliğini artırıyor ve ben özellikle konuları pekiştirmede kullanıyorum (K20), Anlatılanları somutlaştırıp pekiştirme (K21), Görsel destek sağlaması (K22), EBA'nın bana göre en büyük katkısı; öğrencilerimin derslere katılımını kolaylaştırması ve dersimde daha kolay pekiştirme yapması (K23), Güvenilirlik ve öğretim programlarına uygunluk açısından faydalı. Sınıf ortamında öğrencileri farklı etkinliklerle karşılaştırma ve kendimin de farklı öğrenme yöntemlerini öğrenebilmek açısından gelişime açık hale gelmesini sağlıyor (K24), Alternatif olma (K26), Eğitime etkin katılımı sağlıyor, daha çok duyuya hitap etme fırsatı sunuyor (K27), Konu pekiştirmede materyal tamamlamamı sağlıyor (K28), Öğrenme ortamında öğrenciyi daha aktif hale getirmeme yardımcı oluyor (K29), Yardımcı araç olması (K32)...” ifadeleriyle EBA'nın öğretim süreçlerinde destekleyici olduğunu belirtmiştir.*

Öğretime katkısı az ya da yok

Uygulamaya katılan 3 öğretmen, “Bir katkısı olduğunu düşünmüyorum (K23), Geliştirme yapılmalı (K28), Çok az (K29).” ifadeleriyle EBA’nın öğretime katkısının az olduğunu ya da hiçbir katkıda bulunmadığını belirtmiştir.

9. Alt problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA’nın dil becerilerine yönelik değerlendirilmelerinden yararlanılmıştır. Ulaşılan bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. EBA’nın dil becerileri açısından değerlendirilmesi

Tema	EBA’nın Dil Becerileri Açısından Değerlendirilmesi	Katılımcılar	f	N	%
Dil becerileri	1. Dil becerilerine ilişkin EBA içerikleri sınırlı ve yetersizdir.	6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30	18	30	60
	2. Dil becerilerin EBA içerikleri etkili ve yeterlidir.	1, 2, 3, 4, 5, 8, 12, 15, 16, 17, 21, 25,	12	30	40
Yazılı anlatım becerileri	1. İçerik okuma ve yazma ağırlıklıdır.	9, 27	2	30	7
	2. Yazma becerileri açısından yetersizdir.	26, 30	2	30	7
	3. Okuma ve yazma becerileri açısından yetersizdir.	7	1	30	3
	4. Yazma becerisini geliştirmede daha etkilidir.	20	1	30	3
Sözlü anlatım becerileri	1. Konuşma becerisi açısından yeterli düzeyde değil.	7, 30	2	30	7
	2. Dinleme etkinlikleri açısından ihtiyacı karşılıyor.	7, 20	2	30	7
	3. Dinleme becerisini geliştirmede yetersizdir.	27	1	30	3

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin EBA’nın dil becerilerinin gelişimi açısından görüşleri 3 ana temada toplanmıştır. 3 ana temanın dil becerileri, yazılı anlatım becerileri ve sözlü anlatım becerileri şeklinde ifade edilebileceği görülmektedir.

Dil becerileri

Uygulamaya katılan 30 öğretmen, “Etkili (K2), İçerikler dersleri destekleyici ve güzel (K5), Yeterli niteliği barındırmasa da zamanla daha iyi bir hale geleceğini düşünüyorum (K6), Başarılı buluyorum (K8), Hepsine hitap ediyor (K12), Orta seviyede (K13), İçerikler daha da geliştirilebilir (K14), Yeterli buluyorum (K15), İhtiyacı karşılayacak bir düzeyde olduğunu düşünüyorum (K17), Güzel fakat yetersiz buluyorum (K18), Yeterli içeriğe sahip olmadığını düşünüyorum daha fazla etkinliğe yer verilebilir (K19), Olumlu buluyorum (K21), Yetersiz olduğunu düşünüyorum (K24)...” ifadeleriyle EBA’nın dil becerilerine yönelik katkısını değerlendirmiştir.

Yazılı anlatım becerileri

Uygulamaya katılan 6 öğretmen, “Okuma ve yazma becerileri açısından yeterli düzeyde değil (K7), Kıstlı, daha çok okuduğunu anlama ağırlıklı etkinlikler mevcut (K9), Yazma becerisini geliştirmede daha etkili olduğunu düşünüyorum (K20), Yazma becerileri açısından yetersiz buluyorum (K26), Okuma ve yazma ağırlıklı buluyorum (K27).” ifadeleriyle EBA’nın yazılı anlatım becerilerine yönelik katkısını değerlendirmiştir.

Sözlü anlatım becerileri

Uygulamaya katılan 4 öğretmen, “*Dinleme etkinlikleri açısından ihtiyacı karşılıyor. Konuşma becerileri açısından yeterli düzeyde değil (K7), Dinleme becerisini geliştirmede daha etkili olduğunu düşünüyorum (K20), Konuşma için yeterli bulmuyorum (K30), Özellikle dinleme becerisi açısından çok daha faydalı olabileceken bu konuda yetersiz kaldığını düşünüyorum (K27).*” ifadeleriyle EBA’nın sözlü anlatım becerilerine yönelik katkısını değerlendirmiştir.

10. Alt Problem: Bu problemin çözümlenmesi için Türkçe öğretmenlerinin EBA’nın geliştirilmesine yönelik görüşlerinden yararlanılmıştır. Ulaşılan bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. EBA’nın geliştirilmesine yönelik öneriler

Tema	EBA'nın Geliştirilmesine Yönelik Öneriler	Katılımcılar	f	N	%
İçerik zenginleştirme	1. Kazanımlar ile ilgili daha fazla etkinlik yer almalıdır.	1, 3, 10, 12, 23, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32	12	34	35
	2. Eğlenceli etkinlikler tasarlanmalıdır.	4, 18, 31	3	34	9
	3. Masallar, ninniler, tekerlemeler gibi bir bölüm olabilir.	13	1	34	3
	4. İçerik geliştirmede öğretmenlerden yararlanılabilir.	19	1	34	3
	5. Öğrencilerin ilgisini çekecek etkinlikler sunulmalıdır.	20	1	34	3
	6. Ders kitaplarındaki dinleme metinleri yer almalıdır.	1	1	34	3
Dil bilgisi çalışmaları	1. Dil bilgisi kısmının kaynak ve içerik sayısı artırılabilir.	9, 15, 16, 21	4	34	12
	2. Dil bilgisi testlerinin sayısı artırılabilir.	14	1	34	3
	3. Dil bilgisi konuları eğlenceli içeriklerle desteklenebilir.	22	1	34	3
Teknik düzenleme	1. İçerikler sistemli bir şekilde sınıflandırılabilir.	17, 27, 28	3	34	9
	2. Sisteme girişte yaşanan teknik sorunlar giderilmelidir.	7	1	34	3
	3. Uzaktan eğitime uygun hale getirilmelidir.	33	1	34	3
	4. Dijital tasarım, yazılım yenilenebilir.	6	1	34	3
Ölçme ve değerlendirme	1. Soru ve test sayısı artırılmalıdır.	5, 8, 11, 12, 14, 24	6	34	18
	2. Deneme sınavları olmalıdır.	24	1	34	3
Görsel destekler	1. Animasyon ve videoların sayısı artırılabilir.	3, 23, 34	3	34	9
	2. Video müzikler açısından zenginleştirilebilir.	25	1	34	3

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin EBA’nın geliştirilmesine yönelik görüşleri 5 ana temada toplanmıştır. 5 ana temanın içerik zenginleştirme, dil bilgisi çalışmaları, teknik düzenleme, ölçme ve değerlendirme ve görsel destekler şeklinde ifade edilebileceği görülmektedir.

İçerik zenginleştirme

Uygulamaya katılan 17 öğretmen, “*Ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin paylaşılması (K1), Daha zengin yöntemler denenebilir (K2), Kazanımlar ile ilgili daha fazla video, etkinlik barındırması daha etkin olacaktır (K3), Eğlenceli etkinlikler kazanımlar eşliğinde öğretmenlerin kullanımına sunulabilir*

(K4), İçerik geliştirilirse süper olur (K10), Masallar, ninniler, tekerlemeler, sayısmacalar gibi bir platformun olması gerekir (K13), Türkçe dersi konuları ile ilgili oyun etkinlikleri arttırılabilir (K18), İçerik zenginleştirme çalışmaları için öğretmenlere hizmet içi eğitim verilebilir. Öğretmenleri içerik hazırlamada cesaretlendirici adımlar atılabilir (K19), Öğrencilerin ilgisini daha çok çekecek etkinliklerin yer alması faydalı olur (K20), Daha çok etkinlik ve videolar olabilir (K23), Ders kazanımlarına yönelik kaliteli etkinlik (K25), Dinleme, okuma ve dil bilgisi etkinliklerinin daha fazla zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum, bunun için çeşitliliğin artırılması öğrencilerin pekiştirme yapmasına katkı sağlayacaktır (K26), Okuma becerilerine yönelik daha fazla doküman yüklenmesi gerekir. (K27), Etkinliklerin daha çok olması (K29), Daha fazla içerik üretilmeli (K30), Daha fazla etkinlik ve konu anlatımı olmalıdır. Türkçe konularla ilgili oyunlar arttırılmalıdır (K31), Daha kaliteli ve müfredata uygun hazırlanmış ders anlatımları olmalı. Dil kültürünü arttıracak içeriklerin de bulunması (K32), Konu anlatımlarının daha ayrıntılı olması gerekir. Ayrıca konunun pekişmesi için daha çok alıştırmaya yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum (K12)...” ifadeleriyle EBA’nın içerik havuzunun geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Dil bilgisi çalışmaları

Uygulamaya katılan 6 öğretmen, “Disiplinler arası bir yaklaşımla dijital tasarım gerçekleştirilmelidir. Yani Türkçe öğretmenleri bilişim ve teknoloji uzmanları ile bir araya gelerek kazanım odaklı yazılım ve içerikler geliştirilebilir (K6), Dil bilgisi kısmının kaynak ve içerik sayısı arttırılabilir (K9), Dil bilgisi testleri de olmalı (K14), Dil bilgisi konuları eklense çok daha iyi olacak (K15), Dil bilgisi konuları açısından zenginleştirilmeli (K16), Dil bilgisi açısından içeriği zenginleştirilebilir (K21), Öğrenciye sıkıcı gelen dil bilgisi konularının, eğlenceli ve dikkat çekici olması için eğitsel oyunlara desteklenmesi faydalı olacaktır (K22).” ifadeleriyle EBA’nın dil bilgisine yönelik çalışmalarının artırılmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Teknik düzenleme

Uygulamaya katılan 6 öğretmen, “Konu içeriğine uygun nitelikli animasyonlar ve sunumlar arttırılmalı. Sayfa düzeni daha kullanışlı olmalı. Yazım hataları olmamalı (K28), Sınıflara göre konular daha iyi ayrılıp yeterli kapsama sahip olmalı (K17), Sisteme girişlerde problem yaşamamak yeterli olur (K7), Canlı derslere başlanmalı (K33), Okuma becerilerine yönelik daha fazla doküman yüklenmesi gerekir. İşe yaramayacak dokümanların bir an önce sistemden kaldırılması lazım (K27), Disiplinler arası bir yaklaşımla dijital tasarım gerçekleştirilmelidir. Yani Türkçe öğretmenleri bilişim ve teknoloji uzmanları ile bir araya gelerek kazanım odaklı yazılım ve içerikler geliştirilebilir (K6).” ifadeleriyle EBA’da teknik geliştirmelerin yapılmasını önermiştir.

Ölçme ve değerlendirme

Uygulamaya katılan 6 öğretmen “Soru sayısı arttırılabilir (K5), Test ve etkinliklerin arttırılması (K8), Kitapla uyumlu daha çok etkinlik görsel ve soru olması gerekiyor (K11), Sınav sayısı arttırılabilir. Deneme tarzı sınavlar eklenebilir (K24), Konu anlatımlarının daha ayrıntılı olması gerekir. Ayrıca konunun pekişmesi için daha çok alıştırmaya yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum (K12), Dil bilgisi testleri de olmalı (K14).” ifadeleriyle EBA’daki ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin nicelik ve nitelik yönünden geliştirilmesini önermiştir.

Görsel destekler

Uygulamaya katılan 4 öğretmen “Animasyon ve videoların arttırılması (K34), Daha çok etkinlik ve videolar olabilir (K23), Daha zengin video müzik paylaşımı (K25), Kazanımlar ile ilgili daha fazla video barındırması (K3).” ifadeleriyle EBA’daki görsel unsurların geliştirilmesini önermiştir.

Tartışma ve sonuç

Türkçe dersi açısından EBA’nın değerlendirilmesi üzerine yürütülen bu araştırmada öğretmenlerin EBA kullanım alışkanlıkları ve ağ ile ilgili görüşleri belirlenmiştir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin yarısından fazlasının sisteme evden bağlandığı belirlenmiştir. Evde bu kadar yoğun kullanımının derse hazırlık süreçlerinde ağdan etkin yararlandığını göstermektedir. Ayrıca sanal sınıf üzerinden paylaşım ve etkileşimin devam ettiği düşünülebilir. Türkçe öğretmenlerinin daha çok telefondan ve bilgisayardan EBA’ya erişim sağladıkları belirlenmiştir. Karasu (2018) da öğretmenlerin EBA’ya bu aygıtlar aracılığıyla sistemden yararlandığını belirlemiştir. Öğrenmelerin yarısına yakınının okulda EBA’yı kullandıkları, sınıftaki etkileşimli tahtadan EBA’ya sıklıkla giriş yaptıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde EBA’daki içeriklerden yararlandıkları anlaşılmaktadır.

Türkçe öğretmenlerinin çoğunun EBA’yı kullanmada yeterli, yarısına yakının kısmen yeterli, az bir kısmının da yetersiz olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç alanyazındaki çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Karasu, 2018). Kısmen yeterli ve kendini yetersiz gören öğretmenlerin EBA’da hiç içerik paylaşımında bulunmadıkları yani öğrencilerle bu ağ üzerinden bir çalışma yapmadıkları anlaşılmaktadır. Güvendi (2014) öğretmenlerin %85 oranında EBA’ya herhangi bir içerik yüklemedikleri; Alabay (2015) öğretmenlerin nadiren EBA’ya katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. EBA kullanımında yetersizlik yaşayan öğretmenlerin ağ ile ilgili bilgileri yetersizdir (Alabay, 2015; Türker ve Güven, 2016). Bunun teknoloji okuryazarlığı becerilerinin eksik olmasından kaynaklandığı söylenebilir. EBA’dan etkin yararlanmak ve bu ağın eğitim ve öğretimde olumlu etkisini sağlamak için ağın oluşturulma amacı, nasıl kullanıldığı ve bu ağ ile neler yapılabileceği konusunda bilgilendirmeler yapılmalıdır. Öğretmenlerin bu konudaki öğrenme eksikliklerini gidermek için hizmet içi eğitimler planlanmalıdır (Altın ve Kalelioğlu, 2015; Baz, 2016; Pamuk, Çakır, Ergün, Yılmaz ve Ayas, 2013; Tanrıku, 2017).

Öğretmenler, Türkçe dersi açısından EBA’nın yetersiz olduğu, içerik ve hizmetlerin Türkçe amaç ve kazanımlara ulaşmada tam olarak yeterli olmadığı değerlendirmesinde bulunmuştur. Yine de öğretmenlerin bir kısmı EBA’nın Türkçe dersinin öğretimine katkısı olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç Tanrıku (2017)’nin araştırmada ortaya koyduğu sonuçla benzeşmektedir. Türkçe öğretmenleri EBA’yı daha çok konuları tekrar etmek ve pekiştirmek, öğretim materyali ve doküman ihtiyacını karşılamak, öğrencilere ödev vermek amacıyla kullanmaktadır. İlgili çalışmalarda öğretmenlerin EBA kullanım amaçları benzeşmektedir (Karasu, 2018; Tutar, 2015; Tüysüz ve Çümen, 2016). Öğretmenler EBA’da yer alan etkinliklerin, eğitici oyunların, animasyonların derse çeşitlilik getirdiğini ve öğrenmeyi zenginleştirdiğini belirtmişlerdir. Bütün bunlar derse öğrenci katılımını sağlamada ve dersi somutlaştırmada yardımcı olmaktadır (Kurt, Kuzu, Dursun, Güllüpnar ve Gültekin, 2013). EBA ölçme ve değerlendirme konusunda test ve alıştırmalar açısından alternatif sunma konusunda katkı sağlamaktadır. Ayrıca öğretmenlerin sanal sınıf üzerinden sınıf içi sosyal iletişim platformu hizmetlerinden yararlanmak istedikleri söylenebilir. Öğrencilerin kontrol edilmesinde de öğretimi destekleyici bir ağ olduğu düşünülmektedir.

Dil becerileri özelinde EBA'nın içerikleri değerlendirildiğinde öğretmenlerin yarısından fazlası dil becerilerinin gelişimi için yeteri kadar içeriğin bulunmadığını düşünmektedir. Alanyazında EBA'da sınırlı sayıda e-içeriğin yer aldığı bulgulanmıştır (Aktaş, Özmen ve Türkan, 2013; Altın ve Kalelioğlu, 2015; Bilici, 2011; Demircioğlu ve Yadigaroğlu, 2014; Dursun, Kırbas ve Yüksel, 2015; Eren ve Avcı, 2016; Kurt vd., 2013; Pamuk, Çakır, Ergün, Yılmaz ve Ayas, 2013; Sevimli ve Kul, 2015; Tanrıkulu, 2017). İçerikler daha çok okuduğunu anlama ve yazma ağırlıklıdır. Ancak bu içerikler okuma ve yazma becerilerinin bütün kazanımlarını kapsamamaktadır. Her kazanım için etkinlik bulunmadığı söylenebilir. Bu sonuca benzer olarak İskender (2016) çalışmasında içeriklerin Türkçe Dersi Öğretim Programı ile uyumadığı sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin bir kısmı dinleme becerisi için etkinliklerin yeterli olduğunu, diğer bir kısmı bu becerinin öğretimi için etkinliklerin az olduğunu düşünmektedir. Konuşma becerisi için ağdaki dokümanlar, etkinlikler konuşma becerisini geliştirmede yetersizdir. Daha önceki çalışmalarda da konuşma becerilerine yönelik içeriklerin yetersiz olduğu ifade edilmektedir (Tanrıkulu, 2017). Öğretmenler bu sorunun aşılması için dört dil becerisinin öğretimi için ağdaki içeriklerin artırılmasını önermişlerdir. Ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin EBA'da yer alması ders işleme sürecini kolaylaştıracaktır. Öğretmenler, öğrencilerin sözcüklerini geliştirmek ve derslerde edebi metin çeşitliliğinden yararlanmak için masal, ninni ve tekerleme gibi türlerin yer aldığı bir bölüm olmasını önermişlerdir. İçerikler, öğretim programları kapsamında hazırlanan kitaplar dışında programın amaç ve kazanımlarına uygun öğrenme durumları -etkinlikleri- zenginleştirilmiş, çeşitlendirilmiş bir şekilde sunulmalıdır.

Öğretmenler, öğrencilerin biliş ve duyuş gelişimi göz önünde bulundurularak etkinliklerin farklı biliş basamaklarına yönelik hazırlanmasını ve etkinliklerin ilgi çekici ve eğlenceli tasarlanmasını önermişlerdir. Bu etkinliklerin farklı düzeylerdeki öğrenci seviyesine uygun, günlük hayatla ilişki kurulmuş, yeterli görsel öğelerle desteklenmiş ve özgün olması gerekir. Farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin ihtiyaçlarını da kapsamalıdır. Öğrencilerin dikkatini çekmek ve dersi somutlaştırmak için animasyon, video ve video müzikler oldukça önemlidir (Çiçek, 2021). Ateş, Çerçi ve Derman (2015), Maden ve Önal (2018) EBA'da yer alan videoların yetersiz olduğu ve sınıflara dağılımının eşit olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bunun için görsel destek unsurlarının nicelik ve niteliğinin artırılması faydalı olacaktır. EBA ders uygulamasının öğrencilerin başarısı üzerinde kısmen de olsa olumlu katkısı (Aydınözü, Sözcü ve Akbaş, 2016) ve öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarına olumlu etkisi (Can ve Topçuoğlu Ünal, 2018) dikkate alındığında ağda istenilen yönde güncellemelerin yapılması öğrencilerin başarısını etkileyebilir.

Öğretmenler dil bilgisi ile ilgili kaynak ve içerik sayısının artırılmasını önermiştir. Dil bilgisi içerik sayısı fazla olan alanlardan olmakla birlikte diğer alanlarda olduğu gibi eksiklikler bulunmaktadır (Tanrıkulu, 2017). Öğrenciler açısından sıkıcı bulunan bu konuların öğretimi sürecinde öğrencinin ilgisini çekmek ve etkin katılımını sağlamak için eğlenceli içerikler oluşturulabilir. Bu alana özgü test ve alıştırma sayısının artırılması gerekir.

Öğretimin ölçme ve değerlendirme sürecinde de ağın geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Özellikle üst öğretim kurumlarına geçiş sınavlarına hazırlanma sürecinde öğrenciler sıklıkla soru kaynaklarına, deneme sınavlarına, test kitaplarına ihtiyaç duymaktadır. Hatta bu ihtiyaçlarını gidermek için yayınevlerinden, kitapçılardan kaynaklar, dokümanlar satın almaktadır. Bunları yoğun bir şekilde kullanmaktadır (Maden ve Önal, 2018; Tüysüz ve Çümen, 2016). Bu konuda öğrencilere destek olmak için öğretmenler EBA'daki ölçme ve değerlendirme içeriklerinin artırılmasını önermişlerdir. MEB ölçme ve değerlendirme içeriklerini artırmak, soru havuzu oluşturmak için İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde Ölçme ve Değerlendirme Merkezleri oluşturmuştur. Bu birimler aracılığıyla öğretmenlerin soru yazma

becerilerinin geliştirilmesi için eğitilmesi ve ardından ders, tema ve konularla ilgili çeşitli soru havuzlarının oluşturulması amaçlanmıştır. Oluşturulan soru havuzlarının EBA'ya yüklenmesi okullardaki ölçme ve değerlendirme doküman ihtiyacını karşılamada yardımcı olacaktır. Bu durum dışında MEB'in dışardan hizmet alım yoluyla soru kaynakları satın alıp EBA üzerinden bütün öğrencilerin kullanımına sunması alternatif bir çözüm önerisi olabilir.

EBA sisteminin kullanımında zaman zaman teknik sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Sisteme girişte yaşanan teknik sorunların giderilmesi için yazılımının güncellenmesi önerilmiştir. EBA'nın dijital tasarımı daha etkileyici ve işlevsel yapılandırılabilir. İçerikler ağda dağınık olduğundan aranan dokümanların bulunması zor olmaktadır. Alanyazında Maden ve Önal (2018) da modül ve içeriğin uyuşmadığına, ilgisiz içeriklerin yer aldığına dair bir sonuca ulaşmıştır. Bu sorunu aşmak için içeriklerin sistemli bir şekilde sınıflandırılması ağın kullanımını kolaylaştıracaktır (Aktay ve Keskin (2016)). Özellikle uzaktan eğitim sürecinde kullanıma uygun hâle getirilmesi bu ağın sürekli kullanımını sağlayabilir.

EBA platformu dijital içerik sunması nedeniyle değerli olmakla beraber bu platformdaki içeriklerin sürekli yeni içeriklerle desteklenmesi ve etkinliklerin güncellenmesi gerekir. Bunun için Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünde içerik üreten alan öğretmenlerinden oluşan Ar-Ge ekiplerinin kurulması ve tam zamanlı çalışması EBA'nın başarıya ulaşmasını sağlayacaktır. Ayrıca EBA'nın kullanımı üzerine öğretmenlere eğitimler verilmesi, öğretmenlerin teknoloji kullanım becerilerini geliştirmesinin yanında sistemin etkin kullanımını artıracaktır.

Kaynaklar

- Aktaş, İ., Özmen, H. ve Türkan, S. (2013). Fatih projesi ile sınıflara kazandırılan etkileşimli tahtaların kullanılma düzeyleri. 7. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Aktay, S. ve Keskin, T. (2016). Eğitim bilişim ağı (eba) incelemesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırma Dergisi*, 2(3), 27-44
- Alabay, A. (2015). Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin eba (eğitimde bilişim ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma (yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Altın, H. M. ve Kalelioğlu, F. (2015). Fatih projesi ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Başkent University Journal of Education*, 2(1), 89-105.
- Ateş, M., Çerçi, A. ve Derman, S. (2015). Eğitim bilişim ağına yer alan Türkçe dersi videoları üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 105-117.
- Aydınozü, D., Sözcü, U. ve Akbaş, V. (2016). coğrafya öğretiminde eba içeriklerinin öğrenci başarısına etkisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15).
- Baz, F. Ç. (2016). Teknik, donanım ve içerik yönüyle fatih projesinin değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 7(15), 196-209.
- Bilici, A. (2011). Öğretmenlerin bilişim teknolojileri cihazlarının eğitsel bağlamda kullanımına ve eğitimde fatih projesine yönelik görüşleri: Sincan İl Genel Meclisi İ.Ö.O.. *5th International Computer & Technologies Symposium*. Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2018). Eğitim bilişim ağı kullanımının (eba) ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi*, 3(1), 61-68.
- Creswell J. W. & Creswell J. D. (2018). *Research design qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (Fifth Edition). Los Angeles: SAGE Publications.

- Çiçek, S. (2021). Türkçede çatı kavramı, yönetme ve bağlama kuramına göre çatı öğretimi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Demircioğlu, G. ve Yadigaroglu, M. (2014). Kimya öğretmenlerinin fatih projesine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları*, 3(2), 302-310.
- Dilekçi, A. (2021). 21. yüzyıl becerilerine göre tasarlanan öğretim etkinliklerinin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye etkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Dursun, A., Kırbaş, İ., ve Yüksel, M.E. (2015). Fırsatları artırma ve teknolojiyi iyileştirme hareketi (fatih) projesi ve proje üzerine bir değerlendirme. *İnet-Tr'15, XX. Türkiye'de İnternet Konferansı*, İstanbul Üniversitesi.
- Eren, E. ve Avcı, Z. Y. (2016). E-content development under school-university collaboration: a case study analysis based on technology integration planning model. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 210-234.
- Eryılmaz, S. ve Uluyol, Ç. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında fatih projesi değerlendirmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 209-229.
- Gillham, B. (2000). *Case study research methods*. London: Continuum House.
- Güvendi, G. M. (2014). Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere sunmuş olduğu çevrimiçi eğitim ve paylaşım sitelerinin öğretmenlerce kullanım sıklığının belirlenmesi: eğitim bilişim ağı (eba) örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi.
- İskender, H. (2016). Eğitim bilişim ağı'nda bulunan 7. sınıf türkçe dersi videolarının ilköğretim türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programıyla uyumu. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(24).
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasu, Teceli, (2018). İmam hatip meslek ve dikap dersi öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı (eba) ile ilgili görüşleri. *BEÜ SBE Dergisi*, 7(2), 925-943.
- Kurt, A., Kuzu, A., Dursun, Ö., Güllüpınar, F. ve Gültekin, M. (2013). Fatih projesinin pilot uygulama sürecinin değerlendirilmesi: Öğretmen görüşleri. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 1(2), 1-23.
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan Ö., ve Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı'ndan (eba) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45). 625-637.
- Maden S. ve Önal A. (2018). Elektronik bilişim ağı'ndaki ortaokul türkçe dersi içeriklerinin kullanımı üzerine bir araştırma. *dil eğitimi ve araştırmaları dergisi*, 4(2), 101-121. Doi: 10.31464/jlere.399414
- Merriam, S. B. (1990). *Case study research in education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Öner, G. (2017). Sosyal bilgiler ve tarih dersleri için alternatif bir kaynak: eba.gov.tr. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9, 227-257.
- Özgül, E., Ceran, D. ve Yıldız, D. (2020). Uzaktan eğitimle yapılan Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, *Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 395-412. Doi: 10.37669/milliegitim.776137
- Pamuk, S., Çakır, R., Ergün, M., Yılmaz, B. ve Ayas, C. (2013). Öğretmen ve öğrenci bakış açısıyla tablet pc ve etkileşimli tahta kullanımı: fatih projesi değerlendirmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1799-1822.
- Sevimli, E. ve Kul, Ü. (2015). Evaluation of the contents of mathematics textbooks in terms of compliance to technology: case of secondary school. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 9(1), 308-331.
- Tanrıkulu, F. (2017). EBA'nın Türkçe dersi öğrenme alanlarını karşılama yeterliliğine yönelik öğretmen görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 395-416. Doi: 10.16916/aded.331244

- Taşkıran, C. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin perspektifinden eğitim bilişim ağı (eba) platformu. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 9, 284-295.
- Timur, B., Yılmaz Ő., ve İşseven, A. (2017) Ortaokul öğrencilerinin eğitim bilişim ağı (eba) sistemini kullanmalarına yönelik görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 5(1), 44-54.
- Tutar, M. (2015). Eğitim bilişim ağı (eba) sitesine yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Türker, A. ve Güven, C. (2016). Lise öğretmenlerinin eğitim bilişim ağı (eba) projesinden yararlanma düzeyleri ve proje ile ilgili görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 243-254.
- Tüysüz, C. ve Çümen, V. (2016). *Opinions of secondary school students about eba course website. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 9(3), 277-296.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.